

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“ a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter (Az általalok katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyesljük.) XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhoz, 1895. március 6-án.

Előfizetési árak:
Egész évre 12 kor., félévre 6 kor., negyedévre 3 kor.
 Egyes szám ára 10 fill.

Felelős szerkesztő:
BILKEI FERENC.

Megjelenik minden kedden, csütörtökön és szombaton este.
 Szerkesztőség és kiadó-hivatal: **Szent-István-ter 1.**
 Egyes számok kaphatók: a dohánytársaságban.

Életpálya választása.

(V.) Ez a címe azon kis könyvnek, mely előttem fekszik. Szép a külseje, de a belseje még szebb. És a mi a legfő, teljesen időszerű gondolatokat tár az olvasó elé. Tisztán ez az oka, a miért a Napló ezen helyére szántam e kis ismerettest, helyesebben ajánlást.

Egészen meg is érdemi a kérdés, hogy vele itt-ott foglalkozzunk. Nemcsak a most még maturára készül s szorongó ifjaknak való ez a kis könyv, hanem igen hasznos olvasmánya lehet ez a gyermekeknek is, meg a szülőknek is, kik az életet komolyabb oldaláról fogják fel, vagy a kik legalább így akarják felfogni.

Kétségtelen dolog, hogy az életpálya helyes megválasztása az emberi élet legfontosabb feladata. Itt szorul a *naqyrcményi ifjuság* a legélesebb körültekintésre s nem egy esetben a legönzetlenebb tanácsadóra. Hiszen ettől igen nagy mértékben függ a testi s lelki élet boldogsága vagy boldogtalansága. Pedig ez nagy dolog; ez a kérdés tehát valóban nagy kérdés.

Mindenkinek az a pálya való, a melyre hivatása, testi s lelki hajlandósága és kedve van. Néhány szerencsés ifju már gyermekkorában tisztában van azzal, hogy melyik pályát fogja választani, mert már kicsi korától sajátos melegséggel vonzódik azon állás teendőihez s azokhoz az

egyénekhez, kik azon a pályán vannak. Teljesen otthonosan érzi magát azok társaságában, „érdeklődik működésük iránt, örül sikereik fölött, szomorkodik balsorsukon“ stb.; míg ellenben hidegen s közönyösen halad el minden más pálya emberei mellett. Az ilyen ifjunak nagyon könnyű a feladata a pályaválasztásnál. Az ilyenről azután nem is kell félnünk: nem fog ez visszaradni ezen pálya nehézségeitől, terheitől, mert ezek neki legfőképpen „édes terhet“ raktak vállaira. Ezt pedig könnyen elbirja.

De azért az ilyen ifju is tartozik komolyan megvizsgálni a pályaválasztáskor: honnét van ezen hajlandósága s vonzódása éppen ezen állás teendői iránt? S ha meggyőződik, hogy ennek alapja Istenről kapott teszt, szellemi s lelki erőiben van: nyugodtan léphet rá.

Sokkal nehezebb azon ifjak helyzete, kik nem könnyen tudják megválasztani jövőjük irányát. Vagy ha azzal tisztában vannak is hogy a *világi* pályán maradnak, illetve a *papi* életet választják: nem tudják határozottan eldönteni, minő irányához csatlakozzának ezen két nagy s tág körű pályának. Hiszen mindkettőn igen sokféle és biztos mindegyikben is lehet a boldogulása.

Minden ifjunak azt a pályát kell választania, melyre különös testi, szellemi s lelki tehetségei, adományai vannak, vagyis a melyre Isten hívja. Hiszen nyilvánvaló tapasztalat, hogy nem mindenkinek az az életmód a legjobb, a mely magában

véve a legfőkétebb. „A legértékesebb anyag sem alkalmas minden mesterséghez — mondja az én könyvem: — a kovácsnak nem jó az arany, a patkó készítéshez, az asztalos semmit sem tehet a drága márvánnyal.“ Ellenben az életpályának „olyannak kell lennie, — mondja másutt — mint a jó ruhának: annak szintén rám kell illesnie, hogy fődjön, övönön és díszítsen.“

Csakugyan helyes ez a hasonlat, mert sok ifju külső szépségek s csillogó hatások szerint hajlandó megválasztani életének irányát. Sokszor pénz- vagy tekintély- vágy, mások a hiu élvezetek vagy a szabadság s függetlenség gondolata téveszt meg s ámitja el a még tapasztalatlan ifjut, ki még egészen hamis fogalmat alkot magának az életéről; ismét sok esetben a környezet, a rokonság vagy néha éppen a szülők helyzete s sajnos nem egyszer földies akarata szerint kénytelen a gyermekifju férféletének irányát szabni. A jótanács igen sokat ér a pálya választáskor, de az érdek szempontját határozottan káros eredményűek szoktak lenni. Hány ember választana más pályát, hány hagná el szívesen megkezdett állapotát, ha módjában lehetne. És bizonyos, hogy nagyon sok életuntás s világfájdalom innét, a rosszul vagy a kényszer alatt megválasztott pályának rögzös nehézségeiből származik. Még a szülőket is sok esetben terheli a felelősség gyermekek pályaválasztásának elhibázottsága miatt, bár ők még talán a leghivatottabb tanácsadók. Hiszen ők ismerhetik legjobban gyermekek

A FEJÉRMEGYEI NAPLÓ TÁRCÁJA.

A lengyel nő.

Hűs és csuf nyirkos tavaszi este van. Bágyadtan homályosan pislognak a gázlámpák az utcélében és kétségbeesetten birkóznak, viaskodnak az egyre sűrűbbé váló köddel. Csupán egy előkelő kávéház előtt diadalmaskodik a villamos fény a sötétség felett. Ifju és vén gavallérok kezeit zsebbe dugva, a rokk gallériát felgyűrve járnak ki és be a kávéház ajtaján. Egy részük operett melódiákat dudolgat, más részük a „pocsék idő“-t szidja; némelyek ismét egy nagy politikai lap esti kiadását kapkodják, melyet egy idősebb nő kínálgat az uraknak, egyforma unalmas változatlan hangon:

— Esti kiadás! Tessék! Vegyenek esti lapot! Itt a tudósítás az országgyűlésről!

Az egyik ház előtt, tulsó oldalán a széles kocsiutnak, amelyen fényes uri fogatok, bérkocsik, omnibuszok és egyéb járművek nyüzsgenek fel s alá, egy fényes uri fogat álldogál. A lovak türelmetlenül kapálják a kövezetet patkójukkal, a széles galléru magas prémsipkás kocsis mintegy útemre csapja össze két karját és bosszusan pislogtat fel a második emeletre, a honnan két ernyőjű lámpa alól mágikus kísérteties fény loptódik ki az utcára a hanyagul leeresztett függönyök közül.

— No ma megint későre fog járni, — úgy látom — mire haza vetődünk — dörmögő mérgesen. — Tessék aztán még tisztogatni! Vajjon

a gróf ur ma megint megteszi, hogy . . . Lám, úti is már a tizet!

Épöly izgatottan, mint a prémes sapkás kocsis, lesi az öreg újságáros nő is a szorosan magára csavart téli nagykendőben, durva bőrcipőben az óratűst a közeli toronyból; ép oly felindultan, izgatottan tekinget ő is fel a kivilágitott ablakokra.

Közben azonban ugyanazon egyhangú kiabálással kínálja az újságokat:

— Esti újság! Vegyenek esti lapot!

Végre felnyílik a kapu odaát és a gázlámpák nyugtalan, lobogó fénye mellett csinos, sötét öltözékben egy eleven kis nő szökken át a járdán és kezével felnyitja az uri fogat ajtaját. Majd utána egy pompás, magas termetű, uszalyos atliss ruhába öltözött hölgy alakján siklanak végig a fényávok. A fényes öltözékre egy drága biborvörös bársony mente borul; a büszke tartásu szép fejet, melyet egész a homlokra lecsüngő, vörösszőkébe játszó fűrtös hajkorona ékit, spanyol csipkéből készült fehér fátol takarja s körülburkolja azt. Kezeiben, melyre pompás svéd keztűt huzott, pompás csokrot tart, szép, illatos rózsákból kötött, mig csuklóján arany karperecek és ékszerek kövei csillognak.

Uralkodókat jellemző hanyag közönnnyel lépeget lefelé a lépcsőkön; sötét szemével, melyek kendőzött arcából elővillognak, mereven, semmivel sem törődve, részvétenül bámul maga körül.

— Hajts minél gyorsabban, a hogy csak tudsz; mert már későre jár! — Szól oda parancsolólag a kocsisnak, aztán beszáll a kocsiába, a hova komoránja is követi.

Egy rántás a zablákon és a finom hintó

nyílsebesen és nesztelenül gurul tova a gummikerekeken az „Odeon“ felé.

Szakasztott így megy ez minden este. Bulowszky Irma ez a szépség, a lengyel nő, a főváros operette színházának ünnepeit csillaga. Azt hogy szép, ragyogó, azt az egész világ beszéli, főleg pedig a high-life urai, a legfiatalabbak közülök a leghangosabban. Mindenek előtt azt vallja, mondja azonban finom kis tükre is, melyet gyakran faggat ezzel a kérdéssel urnője. S valóban a tükör és fiatal uracok a tiszta igazságot beszélik. Hogy igazi lengyel nő, egy hazájából kivándorolt emigráns nemesnek a leánya, a kit honszerelme vértanúvá tett: ezt a lapok hirdetik felőle; a kis és nagy lapok, melyek a kulissza titkait szellőztetik, a színpadok pletykáit tálalják fel és ügyesen tudják verni a nagy dobót a művész és az igazgató érdekében, no meg egy-egy nevesebb zeneszerző mellett is, a kik nagyon tudják méltányolni, ha szerzeményük megéri a századik előadást.

A kis és nagy lapok azonban nem mondják a való igazságot, nem mondanak igazat, mint a tükör s a fiatal, csupaszkepű, parfümös gavallérok.

Akarnák tán tudni kedves olvasóim a tiszta, leplezetlen igazságot? Jó! Kérdezzék meg akkor attól a ráncos képű öreg nőtől ott az utca sarkán, a ki az újságokat árulja, azokat az újságokat, melyek olyan szép és nagyszerű történeteket tudnak mesélni Bulowszky Irmaról, a lengyel nőről! Ő sokkal jobban tud mindent, ő, a vén újságárosnő: hiszen ez az ünnepeit csillag, ez a ragyogó diva tulajdon gyermeke neki, egyetlen gyümölcse kései és csak rövid ideig tartó házasságának.

Mai lapunk 4 oldal.

lelki állapotát, szellemi felfogását, akaraterejét, jellemét és lelkiületét; de azért még sem föltétlenül parancsoló. „A szülők előadhathják — írja az én kis könyvem — gyermekeiknek valamely pálya tekintetében óhajukat, előszeretetőket, ez irányban jóakaratu s őszinte tanácsot és felvilágosítást is adhatnak nekik; de nyomást nem szabad rájuk gyakorolniok, annál kevésbé erőszakot.“

Az életpályát tehát mindenki lélek szerint, külső s belső tehetségeinek s hajlandóságának komoly célből történt mérlegelése után választja meg. Sok ovatossággal, de a felismert irányban föltétlenül határozottsággal kell követni Isten akaratát. Csak is így lesz azután boldog az egyén, — bár szenvedései minden állásnak, minden állapotnak vannak jelentős számával; csakis így lesz az élet nyugodt s megelégedett, s csakis így nem okozhat senki mást. Ez pedig igen fontos a társadalmi s állami életben. Korunk hibái s szenvedései, s a nagy fokú elégedetlenség igei jelentékeny mennyiségben a rosszul megválasztott pályának szükségképeni következményei. Nagyon fontos tehát az egyéni természetben az Isten akaratára szerint kijelölt pályának a biztos megtalálása. Ezt pedig csupán csak komoly törekvéssel, sokoldalú megfigyeléssel és gondos körültekintéssel, s a mi a legfő: Isten akaratának buzgó s áhátatos imádsággal való kieséklésével lehet megtudni.

Érdekes esetet tudunk erre vonatkozólag Berchmans szt. János életéből. „Epen midőn életpályáról gondolkodott, Froymont kanonoktól, kinek ministrálni szokott, 25 forintot kapott ajándékba. A vallásos ifjú csakhamar kitalálta mit tegyen a pénzzel: három részre osztotta, az egyik részt a szegényeknek osztotta ki, a másikat a bolds. Szűz montagnei kegyhelyének, a harmadikat egy papnak adta azaz a kérelemmel, legyen szíves néhány szent misét mondani az ő szándékára. Pár nap múlva tisztában volt pályaválasztásával.“

Mindezen gondolatokra és még sok másra e körben, szép kidolgozásban s könnyed előadásban bővebb felvilágosítást nyújthat az „Életpálya választás“ c. munka, melynek szerzője Tóth Miké S. J., a ki jelen művében négy részben, huszonhét

Erről persze a lapok nem szólnak semmit; nem ejtenének róla szót a világért! Hisz az ilyesmi nem érdekes, sőt egész mindennapias? Nem ingerli a látni vágyó, éhes közönséget egy cseppet sem! Mit törődik a nép azzal, hogy a szegény sorsból való asszony mennyit küzdött, fáradt, takarékoskodott éjjel-nappal gyermekéért, ezért a csodásan szép, eleven esztű gyermekért, hogy verítékekkel, keserves kinnal szerzett keserményét rá áldozta lányá neveltetésére, hogy őt kiképezze, kába hiúságában s anyai vak büszkeségtől vezéreltetve.

Igen, nagyon is okos és eleven esztű volt a lány és tanulékony a tanítvány! . . . A kicsiny lábak csakhamar olyan biztosan lépegettek, lejtettek előre az új pályán, hogy hamarosan nélkülözni tudták a vezető kezeket s az anyai támaszt.

A bábból kipattant a fényes pillangó és kirepült a szűk, sötét falak közül a napfényre, hogy csodáltassa magát a világ által. Anyját felejteni kezdte, sőt szegyenlette őtet és egyszerű származását. És minél erősebb fényvel ragyogott a szerencse csillaga, minél fényesebbnek ígérkezett, mutatkozott a jövő előtte, annál kevesebbet, annál ritkábban gondolt vissza Bulowszki Irma az ő gyermekkorára s arra az őszülő anyókára, a ki egy szűk kamrácskában lakott fenn az eresz alatt, a hova csak számtalan kopott falépcsőn át lehetett feljutni az embereknek.

Hogy is reszelték volna torkukat azok a bizonyos jó szomszédok; hogy sugtak-bugtak volna összedugott fejfel, ha meghallották volna náluk, az ő hajlékukban a „lengyel nő“ selyem uszályának zizegését s a róla szétáradó finom rózsáillat ott rekedt volna a szűk folyosón és lépcsőkön.

cikkceskékben, tárgyalja e fontos s épen ez idő szerint teljesen aktuális kérdést. Melegben ajánljuk az ifjuságnak s e kérdésben közelről érdekelt szülő-közönségnek. Különben élvezettel s haszonnal olvashatja mindenki. Ajánljuk!

UJDONSÁGOK.

FELHÍVÁS

Székesfehérvár szab. kir. város polgárainhoz
a Vörösmarty-kör által rendezett
RÁKÓCZY ÜNNEPÉLY
alkalmából.

A vereckei szoroson most kétszáz esztendeje ereszkedett alá a nagy fejedelem kuruc hadaival.

A beszédeknek megriadt a tárogató felrőtült álmából az elnyomott magyar.

Száguldó piripák terhe alatt reszketet a föld, társzekerek dübörgése, ágyúk bömbölése nyomja el futó labancok zaját.

Diadalról diadalra teng a három színű márius lobogó, újra öled az elnyomott szabadság.

De hajh a dréség rövid mint az álom, ahol nem győzhetett a fegyver, megsejtet az arány, sárga irigység.

A nagy Rákóczy kibujdosott, Roldostó lett a bujdosó kurucok sirothona.

A keleti szél onnan hozza a fejedelem lelke háborgását, Mikés keservét, tárogató sikoltását.

Székesfehérvár polgárai! 1903. május 16-án lobogózzatok fel házaikat,

a nagy emléktű napon hadat lengesse a nemzeti zászlót a Rákóczy sirja felől sóhajtó szél, töltse be lelketeket a szabadság levegője.

Székesfehérvár, 1903. május 11.

Havranek József

polgármester.

— **Uj püspökök.** A hivatalos lap tegnapi száma közli, hogy a király a vallás és közoktatásügyi magyar miniszter előterjesztésére *Saurcsányi* Pál szépei r. kath. püspököt nagyváradi latin szertartású katolikus püspökké, — *Radu* Demeter lugosi görög szertartású püspököt nagyváradi görögszertartású katolikus püspökké, — dr. *Hosszú* Vazul gyulafehérvár-fogarasi görög szertartású katolikus fűszekeskáptalani kanonokot lugosi görög szertartású katolikus püspökké kinevezte.

Hát még a világ! Mit szólt volna ehhez a világ? Azonkívül a pályatársnók, a pajkos kollegák, a kikoszarzott és elhagyott szerelmek, a gonosz indulatu bírák! és a lapok! Azok a haszontalan rossz lapok! Igen! . . .

Nem, ezt a dolgot nem lehet nyélbe ütni sehogy! Nem ment sehogy, hiába. Az öreg nő ezt maga is kénytelen volt belátni. Be is látta. Nem nyilvánította többé egy szóval sem, hogy látni akarja a gyermekét. Nem is látta őt soha, sem a maga házában, sem abban a virágokkal elárasztott boudoirban, mely szinte tömve volt törekény, de drága csecsebecsékkel. Dehogy akart a gyermekének utjába állni és a szerencsét megakasztani.

Néha napján történik csak, hogy a lármás közönség közt meglapulyva ott ül ő is a földszinten reszketve és visszafojtott lélekzettel s mintha a torkát szorongatnák vasmarokkal, miáltal körülötte mindenki taposl, virágkoszorúk és csokrok röpülnek a szinpadra, a hová az összes látcsövek irányozva vannak. Az ő gyermeke az ott . . .

S estéről-estére ott ácsorog a szegény anyóka a kivilágított kávéház előtt s lesi-várja azt az órát, mikor az a nagyon is ismerős hintó a kapu elé kanyarodik és Bulowszki Irmanak, ennek a fényes tüneménynek alakja a gázlámgok fényes sugarában felbukkan.

Két éve már, hogy nem beszélt a magzatával, de legalább látja őt. Látja minden áldott est, habár csak messziről, habár csak egy tekintetre . . .

Gola Luigi.

— **Erzsébet emlékmű Cécén.** Emlékmű fogja hirdetni Cécén királyasszonyunk hatalmas, költői lelkének emlékét. Minél magasabbra száll fel a fényes nap, annál többen látják, annál messzebbre veti világát. Minél távolabb esik tőlünk elhunyt jelesünk halálának éve, annál több szívből fakad érte sóhaj, a távolság sokszorozta a vesztesség fölött érzett fájdalmat. Érezzük ezt sokszor s főleg akkor, mikor egy-egy áldozatos lélek emléket szentel a kegyeletnek. Epen azért örömmel említiük meg, hogy a fejérmegyei Cece községben egy jótékonyaságról ismert urasszony adományából — kinek nevét szerénysége tiltja említenünk — Erzsébet emlékmű készült. Az építkezés már annyira előrehaladott állapotban van, hogy már e hó 24-én a leleplezési ünnepély is megtartható lesz, a melyen az emlékmű-bizottság meghívására Wlassics Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter is meg fog jelenni.

— **A zirci képviselő mandátuma.** Zircen tudvalevőleg, a hol a függetlenségi párt véd- és dacszóvetését kötött a néppárt ellen, ennek dacára a néppárti lobogó jutott diadala. A mandátumot petícióval támadták meg, a mely ugyan-csak drága lett. F. hó 13-án hirdette ki a Kuria II-ik választási tanácsa *Lavrik* Béla elnökelete alatt *Udvary* Ferenc megválasztott képviselő mandátumának érvénytelenítése iránt *Frey* Lajos és társai által benyújtott petíció és vizsgálat eredményét. A Kuria az 1902. évi május hó 27-én tartott választást a bizonyító eljárás lefolytatása és a megválasztott képviselő eskütele feolytán érvényesnek nyilvánítja és a kérvényezőket petícióját elutasítja. *Egyben a kérvényezőket összesen 11.765 korona költségen elmarasztalta.* Ebből a költségből Tetétleni ügyvédnek 4000, János ügyvédnek 2000 és Mayer ügyvédnek 5000 korona jár, 765 korona pedig a vizsgálat költségeire megy, amely a 3000 korona óvadékból már levonatot. Az ítélet megokolása beigazoltak veszi, hogy a kérvényezőket által fölhozott vádak, melyek az etetés-ítatásra vonatkoznak, mind alaptalanok, amennyiben épen a kérvényezőket által hivatkozott tanúk által cáfolttak meg. Az ítélet kihirdetését nagyszámu érdeklődő hallgatta végig, a kik valamennyien s köztük a kérvényezőket képviselője is gratuláltak *Udvary* Ferencnek a most már kétségtelenül tiszta mandátumhoz. Érdekesnek tartjuk fölemlíteni, hogy a néppárti mandátumok ellen beadott összesen hét darab petíciót valamennyit elutasította a Kuria, míg ugyancsak hét kormánypárti mandátumot semmisített meg.

— **Miniszteri biztos.** A felső kereskedelmi iskolához az érettségi vizsgálatok ellenőrzésére miniszteri biztosul dr. *Simon* J. Zsigmond budapesti tud. egyetemi ny. r. tanár küldetett ki.

— **A város közigazgatása.** Székesfehérvár szab. kir. város közigazgatási bizottsága tegnap d. e. 10 órakor *Havranek* József polgármester elnökelete mellett rendes havi ülést tartott, — melynek folyamán dr. *Bierbauer* Viktor tisztí főorvos jelentése érthető aggodalmat keltett. A közegészségügyi állapot most sem kedvezőbb az előző haviaknál. A vörheny meg mindig járványosan grasszál, enyhébb lefolyással ugyan, de még mindig tömeges halálos kimenetellel. A másik aggasztó betegség a tüdővész, mely a mult hóban oly nagy halálozási számmal jelentkezett, hogy ehhez hasonló eset városunkban még nem fordult elő. Gyors és erélyes orvoslásra van szükség s ennek mikéntjére a közegészségügyi szakosztály hivatott fel véleményadásra. Az általános jeletés a következő: született 90 egyén; törvényes fi 35, nő 49, törvénytelen fi 4, nő 2, ikerpár 1. Elhalt 91 egyén és pedig 49 fi, 42 nő: 7 éven aluli fi 20, nő 17. Nevezetesebb halálok: görcs 5, béluhurut 2, diftériusz 3, vörheny 13, hasi hagymáz 1, gyermekági láb 1, tüdőlob II, tüdővész 27, guta 4, vizkór 3, elmebaj 2, aggkór 5, öngyilkosság 1 esetben. A Szent-György kórház 18 halottja közül 11 volt székesfehérvári. Járványos körök: számár-hurut volt 3, szaporodott 3, gyógyult 5, maradt tehát 1. Kanyaró volt 1, a szaporulat 7, gyógyult 8. Gyermekági láb 1, elhalt 1. Bárányhimlő volt 11, gyógyult ugyanennyi. Hasihagymáz volt 1, a szaporulat 2, gyógyult 1, meghalt 1, maradt 1. Vörheny volt 13, a szaporulat 33, gyógyult 31, elhalt 13, maradt 7. A járványkórházban maradt 4, a szaporulat 1, gyógyult 4, elhalt 1.

A pénzügyvizsgálóság jelentése szerint az I. II. és IV. oszt. keresetadó, és tőkekamatadó, járadékadó kivételével a múlt évben megtörtént, a III. oszt. kereseti adó, általános jövedelmi pótdadó, a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyéletek üzleti adójának kivételével függőben tartatik, valamint a hadmentességi díj-változások beadása iránti hirdetés is. Április hó végéig esedékes kincstári követelések a hátralékkal együtt 858226 k. 74 f. befizetve lett 582335 k. 52 f. hátralék 275891 k. 22 f. Zálogolás 284 esetben történt, árverés kiíratott 569 esetben, de egy esetben sem tartott meg. Ideiglenes házádomentesség 3 esetben, adófizetés halasztás 32 esetben adatott. A közzadók behajtása a törvényen kívüli állapotra való tekintettel beszűntetett.

Az előadók jelentéseinek tudomásul vétele után felolvastott Reé István főkapitány terjedelmű jelentése a városunkban 1 év óta mutatkozó szociáldemokratikus mozgalmakról. Szász időrendi felsorolása e jelentés a városunkban megtartott gyűléseknek, illetve a gyűlések tárgyszorozatának. A mozgalmak általános, esetleg különös, helyi jellegű okait a jelentés nem tárgyalja, nem is kutatja s így tisztán eseményjelentés jellegű bir. A bizottság elrendelte, hogy jövőben a főkapitány havi jelentésében vázolja a munkásmozgalmakra vonatkozó észrevételeit.

Vizvezeték városunkban. Régi óta, de még mindig új óta s az is csak olyan, a melyet a képzelt zenéje hallat velünk. Próbálgattak, kísérleteztek, költött is rá a város, a vége mégis az lett, hogy semmi sem lett belőle. Pedig hogy mennyire szükség volna a vízvezeték városunkban, azt főleg azok érzik, a kik egy-egy nagyobb forgalmu utcában véletlenül utcai lakásban laknak. A porfelhő nálunk állandó, s mert a szél és piszok is állandó, természetesen, hogy az ember tüdije néhány utca végigjárása után valóságos szemetes láda. Nem is csoda aztán, ha 40 nap alatt 40 tüdőveszes ember költözik el városunkból a másvilágra. Ezen bármilyen módon segíteni kell. Örömmel halljuk a hírt, hogy most *Havranek* József polgármesternél jelentkezett egy vállalkozó, a ki az aszal-völgyben óhajt furásokkal eszközölni s ha a próbafurások kedvező eredményre vezetnek, belebocsátkozik az ügy érdemi tárgyalásába. Féltő, hogy a vízvezeték is csak olyan óhaj, a melyről elmondhatjuk: Várhatsz babában, elvárhatsz . . .

A péksegédek hőrmozgalma. Elvitázhatlan dolog, hogy a péksegédek hőrmozgalma nálunk szelid és méltányos formák közt indult meg. Nem követelték, hanem kértek; nem lázítottak, hanem békét hirdettek. Nem izentek forradalmat a társadalmi béke, a köznyugalom, a rend és tulajdonjog szentsége ellen s így az a szervezkedés, mely a mi péksegédeinknél mutatkozik, csupán boldogulásának száraz feltételeire szorítkozik, hangulatsínálás nélkül, igazalmak híján. Első felhívásukban túlkövetelők voltak s hogy azt maguk sem vették komolyan, láttuk a legelső békéltetési eljárás alkalmával, a mikor alaposan redukálták a követeléseket. Sajnos, hogy a mesterek nem bocsájtoztak a koszt pénz és béremelésre vonatkozó kívánalmak érdemi tárgyalásába, ez lett volna a megoldásnak békés lefolyása, célratörő módja. A péksegédek el fogják érni célukat hihetőleg nagyon rövid idő alatt, mert a mozgalom országos jellege támogatja álláspontjukat. De az eddigi előjelek is ezt igazolják. Német János sütőmester, ak i komolyan gondolkodó, humanus s a munkások ügyét szívén viselő munkaadó áll a kezdeményezőkhöz élén, a kik hajlandók 8 k. 60 f. heti koszt pénzt adni. A kor és helyzet szülőtte a követelés, elzárkózni ez elől nem lehet. S minél inkább akadékoskodnak e tekintetben a mesterek, annál hangosabban hirdetik, hogy a kosztadás rájuk nézve előny volt. A helyzet magaslatára kell tehát emelkedni s a méltányos kívánalmak megadását halogatni nem szabad, illetve nem helyes.

A munkások tegnap óta nem dolgoznak. Békés nyugalommal várják a megoldást sóstói sztráktányájukon, a hova nemzeti színű karszalaggal karjukon, nemzeti lobogó alatt vonultak ki. Reé István főkapitány tegnap este 7 órakor megátogatta a sztrájkolókat. Megjelenése meglepetést volt. Epen *Pinter* Károly, a nyomorúságnak helyi vámszedője szónokolt a békés munkások között. Ezen csodálkozunk. Mert hisz a péksegédek asz-

talárságának elnöke az első békéltetési eljárás folyamán nyilvánosan s férfias színtességgel kijelentette, hogy a nemzetközi szociáldemokratákkal elvi közösséget nem vállalnak, tisztelik a választ és hazát, tisztelik a törvényt s a törvény keretén belül óhajják helyzetük javítását. Epen ezért nem értjük, mikép kerül közéjük s mikép maradhat meg közöttük egy *Pinter* Károly körműves legény, a kinek dolgotalanság a kenyere, a ki a népjog és emberi szabadság szent jegyében iparkodik bolondítani a munkásokat ostoba handa-bandaival. Izgat az állam ellen, bizalmatlanságot tanít a közhatalóságok és úri rend iránt, meggyalulja a vallást s gyűlölni tanítja az ingatlan vagyont. Ha sütősegédeink ilyen kvalifikálatlan közalakkal szövetkeznek, a társadalom egy percig sem tisztelheti mozgalmukat, mert a társadalmi forradalom vezetőit látja a háttérben, a kik tulajdonképpen az inség vámszedői, a kiket minden hazafiásan gondolkodó polgár csak a rendőrség, illetve kir. ügyesség pártfogásába ajánlhat. *Pinter*-féle alakokkal nem szolgálhatják a haladást, nem őrizhetik meg a józanságot, a bizalmat és jöreményt, melylyel a megélhetés küzdelmét megkezdeték. A jó tanácsot fogadják el.

A közönségre máris káros hatása van a sztrájkoknak. Mától kezdve a péksüteménynek a tömeges vétel alkalmával megszokott kedvezmény megszűnt. Egy zsemle 4 fillér, ha valaki tizet vesz is, akkor sem olcsóbb. Ezt nem találjuk méltányosnak, mert hisz az élelmezési ipar, legalább városokban a kis iparágak között a legjobb. Nincs konkurenciája gyári termelésben, áruaktár-rendszer sem hat az árakra s így ők maguk urai a piaci árnak. Ezért a segédvívonyok is aránylag kedvezőbbek, mint a többi iparágaknál. A jelenlegi hőrmozgalomnak békés, kielégítő elintézését óhajjuk, noha nem titkolhatjuk el ama aggodalmunkat sem, hogy a jelen sztrájk is csak afféle szárnypróbálgatása a budapesti sztrájkrendezők varázshatalmának. Budapestesen s a vidéken is a munkanélküliség keserves filléreiből uralkodnak a „pártszervezet” inség-hiánai, ezektől óvakodni első sorban is munkás testvéreink érdeke.

A mit néhány péksegéd ma éjjel tett, az a legközönségesebb gazember-munka. Faragatlan vadásgubban követhet és bunkósbothoz nyultak, hogy a magánosok ellen erőszakot alkalmazzanak. Az éjjeli órákban néhány péksegéd *Birk* János, *Csernay* Vilmos, *Németh* János, *Huszár* Mór stb. pékmesterek műhelye, illetve lakóháza elé vonultak, a kapukat dorongokkal verték s néhány ablakot bedobáltak. Súlyos törvénysértés ez, mely súlyos büntetést követel. A személy- és vagyonbiztonságnak így durva arcucsalása csak erkölcsi érzékből, tisztességes jelleméből teljesen kivetkőzők banditák munkája lehet. Össze nem egyeztethető az ilyen cselekmény a tisztességesen gondolkodó, önrzetes iparos félfogásával s épen ezért a sztrájkvezetőségnek erkölcsi kötelessége a sztrájkolókat kebeléből az ilyen firmákat kilóditani, mert ne higye senki sem, hogy a magánosok ellen alkalmazott erőszak-fegyverek a jóügy mellett tesznek szolgálatot.

Most pedig kérjük *Keé* István rendőrfőkapitányt, mint a ki hivatalos állásánál fogva városunkban a személy- és vagyonbiztonságnak törvényszerű öre, hogy saját hatáskörében, saját rendőri erőanyagával, szükség esetén a katonaság igénybevétele mellett a köznyugalmat helyre állítsa s azt biztosítani *haladik nélkül* el ne mulassza. A meddig a sztrájkolók kebeléből az éjszakai botrányoknak szerephősei át nem adanak a megtorló igazságszolgáltatás hatóságának, mindaddig a sztrájkolók összesege, mint egy erkölcsi test biztos őrizet alá vétessek. Ily körülmények közepette a polgárok jogvédelme kívánja ezt a preventív intézkedést.

A meddig a munkások az általuk is hangoztatott törvényes formák között küzdöttek helyzetük javításáért, tisztelettel láttuk bennük a jóra való törekvés komolyságát és sok tekintetben velük éreztünk, amde ha jogaik kivívását törvénytelen eszközökkel vélik elérni, nem számíthatnak a társadalom rokonérzésére s küzdelmük eredménytelensége kétségtelen.

A polgári lövöldében vasárnap céllovészet, tekeverseny lesz. Kedvező idő esetén a a hodvédzenekar sétahangversenyt tart, a mi után tánc következik.

A Duna-ünnepélyre városunkból mintegy 2000 ember rándult át Budapestre. Az erős, borús idő estére kitérült s így a Duna gyönyörű panorámája a tűzijáték mesés fényében zavartalanul gyönyörködtette a mintegy százezer főre tehető közönséget. Tagadhatlan, hogy a Duna-ünnepély fénveszen sikerült, de mégsem elégtette ki azt a várakozást, melylyel óriási költséggel adatódult a közönség. Vasárni zaj előzte meg az ünnepélyt, a nagy dob működött s a hiszékeny közönség zsebéből néhány százezer forint kivándorolt. Mennyivel szebb és hasznosabb célra lehetett volna ezt a pénzt felhasználni!

Nyomdászok táncmulatsága. A magyarországi könyvnyomdászok és betűöntők szak egyesületének székesfehérvári fiókja saját könyvtára javára f. hó 31-én a *Latzkovich*-féle vendéglő kerthelyisében (Budai-ut) világhíressé vált egybekötött zárkörű táncmulatságot rendez. Belépő-díj: személyjegy 1 korona, családjegy 2 korona. Kezdeté 8 órakor. Felülvezetése köszönettel fogadtatnak és hírlapilag nyugtáztatnak.

Köszönetnyilvánítás. Mindazon ismerőseim és jóbarátaim, a kik felelhetően ném. *Gyurkovits* Sándorné szül. *Kulcsár* Mária elhunytá alkalmával a ravatalra koszorút helyeztek, a temetésen megjelentek s ez által mértetlen fájdalommat enyhíteni iparkodtak: fogadják hálás köszönetemet. Székesfehérvár, 1903. május 13-án. *Gyurkovits* Sándor.

Gabonaszennalók. Még a termés az isten kezében van, a gabonauygnokok már előzőnk a kiszagadt házait s ezek a nyújas viselkedésű nadragos urak már fenik a fogukat a termésre. A vége ennek az, hogy a pénz dögölgében megszorult gazda jó olcsón tülad a még most reménybeli termésen. Sokszor aztán az uzsorajegyletből per támad, a termés nem vág be, a gazda nem tehet eleget a kötelezettségének s ráuszak a kis vagyongója. A leggyökerebb orvosásza ennek az, hogy a gazda se télen, se tavasszal ne kössön ilyen üzleteket, mert hisz soha sincs tájékozva kellőleg az árak felől. Aratásakor már sok helyen várja a termést a végrehajtó s így nem adhatja át semmi esetre az előre vásárlóknak. De meg kell gondolni azt is, hogy nem lehet a buzának egészséges áralakulása aratás után, ha a kereskedők néhány millió métermázsza buza fölött rendelkeznek, a mit télen meg tavasszal majdnem fele áron vásároltak meg. Mert a kisgazdákkal kötött ügyletek ezer meg ezer számba nagykereskedők és börtüzérek kezei között összpontosulnak. Ezek az ügyletek az alapja a nagyban való határidőüzletnek s annak, hogy a buza ára mindig alacsonyabb, mint e nélkül lehetne. Ezek az előre eladások legalább is annyira nyomják a buza árát, mint az a körülmény, hogy aratásakor tömegesen kerül a buza eladásra.

Értesítés. Van szerencsém a nagyérdemű közönség szives tudomására hozni, hogy egész ségi és kényelmi szempontból lépést tartva a haladással, *villanyos szelőkötő és 54. szám alatt kékfont vezérlésű be kávéházamba.* Villanyos szelőkötővel két perc alatt mindenkor füstmentessé és frissel kicserélte, tehát *egészességessé* tehetem és természet helyiségemben a levegőt. Telefonommal pedig törzsvendégeimnek ingyenesen kényelmessé teszem a családiakkal, *üzletársakkal, hivatalukkal* való folytonos érintkezést és gyors feltalálhatást. Midőn még tudatom, hogy mindazon hazai, angol, francia, német napi és képes hetilapok, melyeket vendégeim csak kívántak vagy óhajtanak, nálam feltalálhatók, eddigi meleg pártfogásukat megköszönve és azt továbbra is kérve vagyok alázatos szolgáljuk *Fekete Géza, az Othon* kávéház tulajdonosa.

Újenc a poszton. Egy müncheni lap írja a következő mulatságos történetek: *Nase* újenc, ki Ulmban szolgált, a minap félreismerhetlen jelt adta intelligenciájának. Az őrmester kioktatta, hogy mit kell tennie, ha poszton áll. „Ha valaki közeledik, az őrszemnek kötelessége háromszor kiáltani: „Állj! Ki az?” Ha nem kap választ, tüzelnie kell.” Másnap az őrmester meg akart győződni arról, hogy pontosan eleget tesz-e kötelességének az újenc és fölkereste az őrszemet, ahol ez állott. „Ki az!” kiáltotta torkszakadtából az újenc, de az őrmester nem felelt. Az újenc erre gyufát vett elő a zsebéből és az őrmester nagy elképedésre meggyújtotta.

— **A fagyos szentek** három napja veszedelem nélkül mult el. Sok bajt, bubánatot hoztak már e szentek fagyos szakálúkkal. Az idén azonban egyik sem tromfolta le a mi időjósaink kedvező jóvondolását, mert tényleg hideg s jég nélkül vonult el a három nap ijesztő felhője. Langyos, permetező eső váltotta fel az időnként derült égboltot, a honnan — gazdáink állítása szerint — arany esett e három nap alatt. Most már csak az a közóhaj, hogy a fagyos szentek elkésve ne jöjjenek, mert akkor még nagyobb lenne a veszedelem.

— **A Kossuth Lajos asztaltársaság** választmányának folyó évi május hó 10-én tartott ülésének határozatából kifolyólag leghálásabb köszönetüket fejezik ki mindazon hölgyeknek és uraknak, kik a folyó évi május 3-án a helybeli városi színházban tartott műkedvelői színelőadás sikerét szíves szereplésük és bármely közreműködésük által előmozdítani szívesek voltak. dr. Say Viktor elnök, Steimetz Ferenc titkár.

— **A vörheny** Sár-Szent-Miklós községben megszűnt s az alispán rendeletére a járvány alatt bezárt iskolák most ismét átadattak rendeltetésüknek.

— **Öngyilkosság.** Keresztéről írják lapunknak, hogy Papp Imre ottani lakost tegnap a présházban felakasztva találták. Az alig 44 éves derek, munkás családapát értesülésünk szerint szerelemféltes kergette a halálba.

— **Dühöngő örült az utcán.** Tegnap délután a vásártéren egy örült nő tartotta rémületben a járó-kelő közönséget. Egyik kezében egy hatalmas bottal, másikban pedig egy nagy konyhakéssel rohant végig az utcán s leütéssel, leszurással fenyegette a feléje közeledőket. Végre is *Lanczeris* Antal tanító vetett véget a kínos helyzetnek, a mennyiben nagy erőfeszítéssel sikerült az örült lefegyverezni, miközben kezén több helyen megsebesült. A szerencsétlen asszonyról megállapították, hogy Cobor Mihályné szül. Páncél Katalin, a ki jelenleg Teplán Györggyel élt közös háztartásban. Már hetek óta mutatkoztak rajta az abnormális tünetek s csak tegnap tört ki dühöngésben.

— **A gyermek büne.** Horváth József ráckeresztúri lakos heves támadást intézett szülei ellen annyira, hogy özv. Csángó Józsefné kénytelen volt az öregek védelmére kelni. Horváthot ez dühbe hozta, fejszével támadta meg a békéltető asszonyt s bal kezén megsebesítette. Az ügy a bíróság elé kerül.

— **A Medárd-napi vásár.** A budapesti Medárd-napi országos vásárt a kereskedelmi miniszter rendelete értelmében így fogják megtartani: Május 27-től 30-ig lesz a bőrvásár, május utolsó vasárnapjától június 13-ig bezárólag pedig a kirakodóvásár. A lóvásárt május 24-én és 25-én tartják meg.

— **Állategészségügy.** Ivánca községben a száj és körömfájás megszűnt. A község feloldott a zárlat alól.

— **Jó tanács.** Mindazoknak, kik pázsitot akarnak létesíteni, ajánljuk, hogy szerezzenek be Mauthner Ödön csász. és kir. udvari magkereskedéséből Budapesten a „Sétatéri” vagy a „Margitszigeti” fűmagkeveréket. — Ezeket már 29 éve szállítja Mauthner Budapest és a Margitsziget oly bámulatra méltó és gyönyörű sétaterei részére.

SZERKESZTŐI ÜZENET.

Izraelita urnak. Felelős szerkesztőnk tegnap kerületi gyűlésen Sárpentelen, ma pedig egy fontos szavazás ügyében a Szent-István-Társulat nagygyűlésén Budapesten lévően elfoglalva, nagyon sajnálja, hogy az ön érdekes írásaira az ő még érdekesebb választát csak a szombati számban alhajta meg. Bocsánat a késedelemért.

FRÖSCHL JÁNOS

Első székesfejvári cementáru-gyár és beton-építkezési vállalata Sz.-fejvár, Zöldfa-u. 17. (Ácstelep.)

Ajánlja saját készítményű színes cementapajait és beton-alagcsatornáit.

Templomok, konyhák, folyosók és verandák padozatának mozaikkal, cementlapokkal és betonnal való burkolását, fürdő-medencék, betonjászók készítését és egyéb e szakmába vágó munkálatok kivételét vállalja.

Azonkívül raktárt tart jó minőségű portland és román cementből, különféle cserépszindelyekből és mennyezet-nádfonatból.

A fehérvári Üreghegyen egy jó karban levő szőlő (hajlékkal) közel a városhoz szabad kézből eladó. Ugyanott nagyobb mennyiségű bor is kapható. Bővebb felvilágosítást lapunk szerkesztősege nyújt.

Mészáros Miklós

a magyar kir. szabad. osztálysorsjáték főírásítója

Budapest, VIII., József-körút 22-24.

ajánlja a m. kir. szab. osztálysorsjátékok főírásdjából való közvetlen beszerzését eredeti árakban:

1/4 1.50 3/4 6 12/4 12. — korona.

Megrendeléseket az előírtakból postátartalványon kérem

Huzás már május hó 22 és 23-án.

KOSTYELIK JÓZSEF

VENDÉGLŐS SZÉKESFEJVÁR, KOSSUTH-UTCA 3. SZÁM.

Ajánlja naponta frissen csapolt, legjobb minőségű Dreher-sörét. Villásreggeliben naponta nagy választék. Legjobb fehér borok.

Egy korsó sör 13 kr.

Egy pohár sör 9 kr.

MAGYAR OSZTÁLY-SORSJEGYEK

a Nemzeti Pénzváltó Részvénytársaság cinyomásával, (mely intézetnél eddig a legtöbb főnyereményt nyerték) nálunk is kaphatók.

Huzás már f. é.

MAJUS 22. és 23-án.

AZ ELSŐ OSZTÁLYU EREDETI SORSJEGYEK ÁRAI: Egész a 12 korona, fél a 6 korona, negyed a 3 korona és nyolcad a 1 1/2 korona. A következő sorsjáték 6 osztályában a kibocsátott 10,000 sorsjegyből 55,000, vagyis az összes sorsjegyek fele

14 MILLIÓ ÉS 459,000 KORONÁVAL

készpénzben sorsoltatik ki a sorsjegy-tulajdonosok javára. Nyereményeket bármily összegben — még esedékesség előtt is — jutalékmentesen fizettünk ki. — Hivatalos nyereményjegyzékeket pontosan küldünk. — Eredeti játéktervet minden sorsjegyhez mellékelünk. Ajánlatos a megrendeléseket mielőbb hozzánk juttatni, mert sorsjegy-készletünket a nagy kereslet előreláthatólag rövidesen kimeríti.

Székesfejvári Kereskedelmi-Bank Székesfejvár.

Nyomatott az Egyházmegyei könyvnyomdában, Székesfehérvárott.